

Вшанування видатного авіаконструктора І.І. Сікорського

Засідання круглого столу, присвячене 90-річчю перельоту чотиримоторного літака "Ілля Муромець" за маршрутом Санкт-Петербург – Київ – Санкт-Петербург та 115-річчю з дня народження І.І. Сікорського, відбулося в НТУУ "КПІ" 30 червня. Ігор Іванович – наш славетний земляк, студент КПІ з 1907 по 1911 роки, став визнаним у світі авіаконструктором, технічним генієм ХХ століття.

Історична довідка

І. Сікорський народився 25 травня (6 червня) 1889 р. у місті Києві, на вул. Малій Підвалний, 15 (сьогодні вул. Ярославів Вал, 15-б) в сім'ї професора Київського університету, практикуючого лікаря-психіатра. Життєвий шлях Ігоря Івановича можна умовно розділити на три періоди: київський – із дня народження до 1912 р., петербурзький – 1912–1918 рр. та емігрантський – спочатку Франція в 1918–1919 рр., а потім США до кінця життя (26 травня 1972 р.).

Таким він був

Творча діяльність Ігоря Сікорського тісно пов'язана з Київським політехнічним інститутом. Він – активіст секції, а потім гуртка повітроплавання КПІ, конструктор і експериментатор. Разом із однодумцями побудував два гелікоптери (не літали) і шість різних типів аеропланів, останній з яких, С-6Б, на конкурсі був удостоєний першої премії. Незабаром Ігор Сікорський робить висновок, що "майбутнє авіації за важкими, але швидкохідними апаратами", а фахівці та преса підсумовують, що "робота конструктора особливо цікава тим, що він ішов своїм шляхом, працював абсолютно самостійно..."

21 січня 1912 р. І.Сікорському вручили присуджену йому Радою імператорського Російського технічного товариства медаль "За полезні труды по воздухоплаванию". 24-річний киянин, вихованець КПІ, став відомим усій Росії.

Восени 1911 р. він зайняв посаду головного конструктора авіаційного відділу Російсько-Балтійського вагонного заводу. До 1914 р. під його керівництвом і за безпосередньою участі там були створені і побудовані літаки "Гранд", "Російський витязь", "Ілля Муромець", що відкрили еру важкої багатомоторної авіації. У програму випробувань апаратів входили далекі перельоти. На літаку "Ілля Муромець" було здійснено переліт Санкт-Петербург – Київ – Санкт-Петербург. 30 червня 1914 р. він стартував з Корпусного аеродрому, а 1 липня приземлився на Куренівському аеродромі в Києві. За кілька днів – зворотний переліт, що тривав 14 годин 38 хвилин. Це був унікальний політ.

Пасажирський салон літака "Ілля Муромець"

Після Жовтневої революції, у 1918 р. Сікорський емігрує у Францію, а за рік – у США. Було жму 27 років.

І. Сікорський першим став будувати турбінні гелікоптери, на його машинах впер-

ше здійснили перельоти через Атлантичний і Тихий океани. Перелік отриманих ним на-город і дипломів надзвичайно великий. Його ім'я занесено в Національний зал Слави (США) поряд з іменами Едісона, Фермі, Пастера. Почесна медаль Джона Фріца "За науково-технічні досягнення" була присуджена тільки двом людям – Ігорю Сікорському і Орвіllu Райту.

Фото О. Супруна

Ректор НТУУ "КПІ" академік М.З. Згуровський відкриває засідання круглого столу

За круглим столом

До цієї події було організовано книжкову виставку, що представляла видання творів І. Сікорського різними мовами, журнальні статті, книги про нього та його діяльність, зібрани з державних бібліотек і приватних книгохрібень. Крім цього, ДПМ при НТУУ "КПІ" та Національним агентством "Укрінформ" було підготовлено на 8 планшетах експозицію "І. Сікорський у фотографіях" з 46-ти фото. Вони викликали неабиякий інтерес в

Ігор Сікорський біля літака "Ілля Муромець"

учасників зустрічі, яких зібрались понад 70 осіб. Серед учасників – представники родини Сікорських – Олена Йосипівна Погребіська та Георгій Вадимович Лошкарьов, дослідник біографії авіаконструктора – Vadim Rostislavovich Mikhayev.

Від засідання круглого столу ректор НТУУ "КПІ" академік М.З. Згуровський. У вступному слові він охарактеризував І.І. Сікорського як видатного конструктора та наголосив на значенні перельоту літака "Ілля Муромець" дев'ять десятирічному.

У виступах учасників відмічалось, що з метою розвитку авіації та космонавтики в Україні в 1991 р. створено авіакосмічне товариство; у 1993 р., з метою популяризації авіації та захисту інтересів авіаторів-аматорів, – Асоціацію власників літальних апаратів; у 1999 р. створено Міжнародний благодійний фонд "Музей історії по-

вітроплавання й авіації ім. І. Сікорського". У тому ж році з метою сприяння розвитку аерокосмічної науки створена Всеукраїнська наукова організація "Інститут авіаційно-космічних досліджень ім. І. Сікорського".

В програму круглого столу включили екскурсію пам'ятними місцями, пов'язаними з ім'ям І. Сікорського. Учасники побували на території садиби по вул. Ярославів Вал, в районі колишнього Куренівського аеродрому; на Інтернаціональній площі, де колись був аеродром, над яким пілот І. Сікорського складав нормативи на звання пілота. Березовий гай, що шумить поряд, можливо, був свідком тих подій – перемог і невдач пionерів авіації, хто торував дорогу в небо.

Подію висвітлювали численні міські та всеукраїнські ЗМІ.

Говорять учасники зустрічі

B.P. Mixayev: Рід Сікорських походить від ко-зака Секори. Потім прізвище стали писати на польський манер – Секорський, а дід конструктора, священик Олексій, переінчив його в Сікорський. Полячкою, з роду Баftalovs'kikh, була бабуся Ігоря Івановича. До речі, І. Сікорський завжди був вірючою людиною, залишив по собі чимало богословських праць.

Вважаю його генієм авіації. Народившись талановитою людиною, за підтримки рідних та наставників, напружено працюючи все життя, не поривав з улюбленою справою ні на мить. "Праця і ще раз праця, а там Бог допоможе", – такий його девіз.

Велике спасибі організаторам зустрічі – перш за все ДПМ – за можливість згадати славні справи великого сина українського народу.

G.V. Loškar'ov, д.т.н. (Інститут проблем матеріалознавства НАНУ): Восени 1998-го мені вдалося побувати на головному заводі компанії Sikorsky Aircraft в м. Стратфорд, штат Коннектикут. У вестибюлі – бюст І. Сікорського, його емблема. Завод військовий, тому фотоапарат лишився в охороні. На стінах адміністративного корпусу висять численні фотографії, що розповідають про етапи життєвого і творчого шляху конструктора. В його меморіальному кабінеті – знаменитий капелюх, в якому він виконував випробувальні польоти і який був його талісманом. Пілоти-випробувачі компанії перед польотами доторкаються до цього капелюха на удачу.

O.Y. Pogrebiščka, к. ф.-м.н., м. Москва: Київський період життя І. Сікорського охоплює понад 20 років із тих, що він прожив у Росії, і весь час перебування у Києві він мешкав у домі батька Івана Олексійовича. Садиба, що її купив батько у середині 80-х років XIX століття, включала двоповерховий будинок, що виходив на вулицю (тепер на цьому місці після 1945 р. побудували невиразний 5-поверховий будинок), і одноповерховий флігель типу української хати-мазанки. На місці останнього Іван Олексійович вирішив побудувати оселю для своєї родини, в якій було п'ятеро дітей: три доньки та два сини, наймолодший з них – Ігор.

Під час будівельних робіт знайшли скарб, датований епохою Ярослава Мудрого. Винагорода, отримана за передачу його державі, дозволила збудувати триповерховий цегляний будинок. На перших двох поверхах мешкала сім'я. На другому поверсі над аркою містилася столярна майстерня, де над своїми першими апаратами працював Ігор. А на третьому поверсі в 1904 р. відкрили перший в Росії "Врачебно-педагогічний інститут для отсталых и нервных детей", що його заснував Іван Олексійович.

Фото О. Супруна

О.Й. Погребіська, Г.В.Лошкар'ов та М.Ю. Гльченко покладають квіти до меморіальної дошки І.І. Сікорському

На сьогодні зберігається лише будинок по вул. Ярославів Вал, 15-б, в якому мешкала родина Сікорських. Він потребує реставрації.

B.I. Glibko, президент Міжнародного благодійного фонду "Музей історії повітроплавання й авіації": Наши фонди зареєстровано в Міністерстві юстиції України в 1999 р. з метою сприяння розвитку музеїв справи з питань повітроплавання, авіації та космонавтики. Фонд укладав договір з Міноборони, на балансі якого знаходиться будинок по вул. Ярославів Вал, 15-б, про довгострокову оренду. Там передбачається за рахунок Фонду провести відновлювальні та реставраційні роботи. Плануємо закінчити їх до кінця 2007 р. з розміщенням на першому поверсі музею сім'ї Сікорських.

Підсумки

Учасники круглого столу розробили пропозиції щодо увічнення пам'яті видатного авіаконструктора І.І. Сікорського, які були

"Ілля Муромець" наближується до місця посадки

розглянуті та підтримані Вченуою радою НТУУ "КПІ".

На закінчення хочемо подякувати всім, хто сприяв проведенню круглого столу, та висловити сподівання, що цей захід стане початком широкомасштабного руху за відродження славних імен синів землі української, які своїми відкриттями вели людство до нових сходинок розвитку.

L.O. Griffen, д.т.н., директор ДПМ
M.G. Nikolenko, к.т.н., завідувач відділу ДПМ